Szerkesztőség kiad
Salgótarján, Főté
Telef
Hirdetések milliméter
szabás szer...

MUNKA

Felelős szerkesztő: Szantay

TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Laptulajdonos: „A Munka" lapvállalat

Megjelenik: Szombaton.
Negyedévre 25.000 K
Postacsekk: 28.744 sz
Apróhirdetések: szavankint 1000 K., a legkisebb hirdetés 10.000 K.

IV. évfolyam. 26. szám. — Ára 3000 K — Salgótarján, 1926. junius hó 26

Magyar Ovodákat!

Irta: Dr. Hegyaljai KISS GÉZA bőcsi ref. lelkész.

Ugyan miről szeretnék jobban beszélni, mint a gyermekeink boldogságáról? Hit, szerelem, munka, üzlet, élet és halál mind csak azért látszik lenni, hogy a szülei nemzedék felégesse a maga erőit a gyermeki nemzedék boldogulásáért. És még is ugy áll a dolog, hogy ezidő szerint nem tettünk meg mindent a kicsinyeink biztosabb haladásáért. Sokat beszélünk az iskolai oktatás ujjászervezéséről, sokat beszélünk az iskolán kivüli népmüvelés szükségéért és fontosságáról. Tanitjuk a siketnémákat, a vakokat, a rokkantakat, a rabokat, a fegyenceket, az irni nem tudókat és én ugy látom, hogy még is hiányzik valami, az, hogy többet foglalkozzunk a gyermekeinkkel mig kicsinyek, mig el nem kapja őket a világ, mig a tosszat el nem tanulják.

Én nem vagyok hive annak a szokásnak, hogy a gyermekeket korán görnyesszük az iskola padjába, de azt tapasztalom, hogy sokkal többet veszit és romlik a gyermek, ha teljesen szabadjára hagyjuk, mintha gyöngéd leereszkedéssel hajlunk le hozzá és mesélve, játszva szoktatgatni kezdjük a gondolkozáshoz, a finomabb érzéshez, a rendhez a tisztasághoz. Már ilyenkor rájuk nézve mintegy a teremtés hajnalán beléjük leheljük, hogy az ember társas lény és az egyes ember szakadatlanul rá van szorulva a másikra és, hogy egymás mellett, egymás segitségével, egymásért élni a legjobb módja az örömnek, a leghasznosabb utja a boldogulásnak.

A legtöbb szüle maga sem tudja milyen kincse van a gyermeki lélekben. Csak amikor ovódában verselni, beszélni, énekelni, imádkozni, játszani, tornázni, ügyeskedni látja akkor csodálkozik el, őmaga is: mit tud a kicsinye! A gyémánt történetében olvastam, hogy milyen tudás, müveltség, gyöngédség, ügyesség és mennyi szeretet kell ahhoz, hogy a durva kőnek megadják azt a csiszoltságot, amelyen át a ráeső fényt tökéletesen tudja szerte ragyogni. Mennyivel drágább kincsünk nekünk a gyermek, mint a gyémánt! Mennyi tudás, mennyi jóság, mennyi önátadás kell ahhoz, hogy kicsiszoljuk a lelkét a benne rejlő kincsek kisugároztatására!?

Tiszta szivből támogathatunk minden törekvést, mellyel a nemzet hivatásos vezetői ki akarják emelni a magyart az elmaradottság sötétségéből a csiszolt lélek világosságára. De a lélekkel való foglalkozás munkáját nem az iskolában kell kezdeni, és nem az iskolán kivül, hanem az ovódában. Bámulatos az eredmény igy is. De az iskolán felüli oktatás mellett ki kell épiteni az iskolán aluli nevelés intézményét is. Legyenek felsőbbfoku tanfolyamok, szabad egyetemek, versenyek s népmüvelő mozgalmak, ez mind gyönyörü ez mind helyes. De az alap az ovóda. Amig Csonkamagyarország minden községében ovóda nincsen, addig egy népapostol sem várhatja, hogy minden téren siker koronázza a fáradozásait, ha az egész életét a népmüvelés ügyének szentelte is.

Érthetetlen ennek a kérdésnek az elhanyagolása. Magyarországon hamarabb volt ovoda, mint némely nyugati országban, mert már 1828-ban felállitotta az első Brunschwick Teréz Budán Angyalkert néven, de még Kossuth Lajos is hasztalan sürgeti az ovodák állitását és 100 év elteltével is csak fájlalhatjuk annak az intézménynek a hiányát, mely ha megvolna, közelebb lennénk ahhoz, hogy Egész-Magyarország legyen örömeink menyországa.

Éppen ezért ha az állam ez idő szerint nem fejthet ki minden erőt e beláthatatlanul fontos intézet községenkinti felállitására, akkor a vármegyék, a községek, az egyházak, a társadalmi közösségek, vagy gazdag magánosok fogjanak hozzá a magyar ovódák felállitásához s a legkisebb magyaroknak az öntudatos nemzeti szervezetbe való beolvasztásához. Mindenki azt akarja, hogy az ő megvert, bánatos, vesztéseges élete után szebb időket lásson a szive elcseppent vére: a gyermeke. Akkor hát fel a munkára! Vegyük ki az utca porából a magyar rózsákat s állitsuk oda az angyalkertbe, hadd ragyogjanak fel lelki-testi szépségük pompájában, mert nem maradt a mai nemzedéknek egyebe, mint az a hite, hogy a multak szenvedései után megáldja a Felséges Isten a magyar jövendőt!

Kettős szivárvány.

Nagy viharzás után szokott az égen megjelenni ez a csodálatos szimbolum, a napsugarak szinbontásának s az oszladozó fellegekről tündérhid alakjában visszatükröző tüneménye: a szivárvány. Olykor ez a pompás látványosság meg is kétszerezödik: a tündérhidnak megjelen a párja is, egy második tükröződés az első tükörkép alatt, vele párhuzamban.

Ily kettős szivárvány fénye sugárzott vasárnap szét az országban abból az ünnepi aktusból, mikor a magyar államfő kardja vitézzé ütött fel közel 400 tiszti és 1200-nél több legénységi jelöltet s két hatalmas beszéd emelte ez aktus jelentőségét. Horthy Miklós kormányzó beszéde az aktus alatt, az ünnep szinén, Bethlen István gróf miniszterelnöké az aktus után, a miniszterelnöki palotában, hol őt a vitézi rend uj tagjainak küldöttsége kereste fel, hogy a hozzávaló bizalmának és ragaszkodásának adjon tüntetőleg kifejezést.

Közérthető a szimbolizmus magyar vitézeink ez avató ünnepében s az ott elhangzott beszédekben. Nagy vihar vonult el fölöttünk is, rettenetes zivatar, melynek tombolásától megrendülni látszott az egész magyar közélet s lett belőle hónapokig tartó világszenzáció. De elmult; kibirtuk, tulestünk a megpóbáltatáson elég szerencsésen. Ami kárt szenvedtünk az nem több, nem is kevesebb, mint azok a rombolások, amik együtt szoktak járni az elemek viharzásaival. De utána felüdül minden, ugy a természet életében, mint az emberi lelkekben. Ennek a megujhodásnak a jelvénye ragyog ki a szivárványból s az sugárzik szét, a vitézi ünnepen elhangzott megszivlelendő két beszédben.

Politikailag elsőrendü fontosságu jelenség a két beszéd tökéletesen összehangzó volta s ennek ünnepi formában való manifesztálódása, ami befelé és kifelé egyaránt szól. Magyarország kormányzója arra buzditja a felavatott vitézek másfélezerjét, hogy legyenek őrszemei a magyar közéletnek; álljanak apostoli hivatással, testvéri szeretettel ama szerencsétlen véreink mellé, kiket hazafiatlan izgatók megtévesztettek, segitsenek rajtuk, gyógyitsák kórságukat s téritsék őket vissza az igaz utra. Ugyan e szellemben nyilatkozott a kormányelnök is: serkentő példaadást remél — ugymond — a vitézi rendtől s a harctéren bevált férfias, hazafiui erényeiktől, amik békeidőkben szintén megvédhetik az országot a mételyező jelszavak, felforgató törekvések fertőzetétől.

Horthy Miklós is, Bethlen István is, a nemzeti munka intenzitásában s a magyar közszellem összhangzatában látják az ország ujabb felvirágozásának legnagyobb biztositékát. A két beszéd dokumentum arra nézve, hogy az államfő s a felelős kormány közt a harmónia legteljesebb. Ez a kettős szivárvány megjelenésének politikai jelentősége.

—

Városunk és vidékének legujabb vitézei. F. hó 20.-án, a hagyományos fényes ünnepség keretében avatta vitézzé a kormányzó a magyar hősöket, akik a vitézi nevet évekkel ezelőtt keserves szenvedések és vér árán szerezték meg. Ezen aktus csak elismerés, mementó akar lenni, amire ma oly égető szükség van! A káprázatos ünnepség leirásába nem kezdünk, mert arról már sokan hallottak, sokan látták s bizony aki látta, az sohasem fogja elfelejteni.

Bennünket most az érdekel, hogy a mi kedves földieink közül kiket ütött vitézzé a magyar kormányzó lovagi kardja?

Városunkból és a vidékről a tisztek közül Dr. Korbáss Ferenc tb. főbiró,

Salgótarján és vidéke őskorához.

Irta: Dr. DORNYAY BÉLA
négy vármegyei muzeum v. őre.
(Folytatás)

VI. Kisterenye. Emlitettem már, hogy Magyarország archaeológiájának bölcsője a Salgótarjánnal szomszédos Kisterenyén ringott, mert az idb. Kubinyi Ferenctől 1821 óta itt gyüjtött régiségek szolgáltattak alkalmat Jankovich Miklósnak, a magyarországi régészeti leletek első tudományos feldolgozására és szakszerünek mondható leirására. (Tudom. Gyüjtemény, 1828. I. 20—31) Utóbb pedig még számos terenyei ásatás feldolgozása jelent meg a szakirodalomban, leletei pedig eljutottak Európa minden nagyobb muzeumába. Ha tehát már az egész magyarországi őskori kutatás kezdete, illetve multja, elválaszthatatlanul összefügg Kisterenye nevével, — amely tehát ilyenformán egy század óta nemcsak helyi, de országos vonatkozásuvá is lett, — menynyivel inkább kell, hogy érdekelje a közeli Kisterenye archaeológiája a Salgótarján város és vidéke multjával foglalkozót!

A nógrádmegyei Kisterenye Salgótarjántól délre csak 10 km.-re fekszik légvonalban és minthogy főleg a bronzkorban lehetett igen jelentős kulturközpont, ez a körülmény a közeli és távoli vidékre — tehát Zagyvapálfalván kivül Salgótarján őskulturájára is — éreztethette hatását. Minthogy pedig Kisterenyének, főleg a Hársas vagy Aranyhegy klasszikus keramikájával és bronzleleteivel stb. az irodalom régóta és részletesen foglalkozik, azért ezekre itt nem térhetünk ki. De röviden meg kell emlékeznem azokról a legujabban felszinre vetődött érdekes leletekről, melyek a kisterenyei eddigi leletek általános bronzkori jellegétől eltérőleg, ugy látszik a népvándorlás korára utalnak!

A Salgótarjáni Kőszénbánya R. T. Kisterenye községtől északra 1—2 km. távolságra, 1922—23-ban szénbányát nyitott a Tekevölgyverő délnyugati oldalán, mig e hegy lábainál, az u. n. Átjáróföldeknél helyezte el az üzemvezetőség, bányairoda, műhelyek és vagy 3 munkáslakás épületeit, E telep tehát ott fekszik ahol a Tekevölgyverő térképen is jelzett forrása és a MÁV fővonalának 199 m. magasan fekvő őrháza között egy hosszu keskeny hegyfark nyulik le EÉNy-ról DDK-re és tünik el az alluviális völgyben, mig maga az itt most számitásba nem jövő fő lakóhely, vagyis a szép „Chorintelep", tudvalevőleg a völgy másik, nyugati szélén épült, Világos- pusztától keletre. Ezen épitkezések, főleg pedig a templomtól légvonalban 2 km-nyire fekvő üzemvezetőség épületének földmunkálatainál, több érdekes lelet került elő, melyeknek körülményeiről, elhelyezkedésükről stb. azonban a legnagyobb utánjárásra sem sikerült megbizható pontos és felvilágositó adatokat szereznem, minthogy a régészeti leletekre szakértő gondot nem fordithattak s igy azok egy része elkallódott s csak kis részük került be a bányaigazgatóság salgótarjáni gyüjteményébe.

Ez oknál fogva a leletek korát is bajos volna pontosan megállapitani, bár 2 drb. kis neolitkorinak látszó edénykén (egyiket l. II. tábla, fig.) kivül, a legnagyobb részük, ugy látszik, a római határt még feltüntető népvándorlási korra vallanak. Reméljük, hogy majd az ujabb és szakértő gonddal lefolytatott, szerencsés ásatások még fényt derithetnek az itt leirandó leletek közelebbi korára és kulturális jelentőségére is!

Mig a MÁV fővonala mellett fekvő gömbölyü és szabályos Nagyhalom északi lejőjének lehordásánál a homokos márga fölött semmit sem találtak, addig az emlitett hegyfark legdélibb nyulványán épült üzemvezetőség alól 2—3·5 m. mélységből, sárgás homokos agyagból kerül elő a legtöbb lelet, köztük sok embercsont is, állitólag guggoló (?), talán zsugoritott (?) helyzetben.

Valószinüleg (!) innen kerültek elő a következő leletek: 1) Kisebb egyfülü korsó, elég bő szájnyillással, de jóval szükebb torokkal. (II. tábla, fig. 1.) A kettő közti nyakon 2 gyürüszerü kiemelkedés van. A nyak éles határ nélkül megy át a kihasasodó részbe, melyen diszitések helyett, ujjak nyomása alatt keletkezett szabálytalan gyürüszerü, de alig észrevehető bemélyedések futnak körül. Feketés szürke, vastagabb cserépből durván készült munka; Mag. 21 cm., széless. 12 cm. talpszéless. 7 cm.

2) Kétfülü kancsó, feketésszürke, durva cserépből (II. tábla, fig. 2). A 2 fül felső része a nyaknak vizszintes és lapos, korongszerü gallért viselő középrészéhez illeszkedik egy bütyökszerü és szabadon felfelé álló kidudorodással, mig a fülek alsó része a kancsó legjobban kihasasodó részéhez illeszkedik, szintén szabadon, de vizszintesen álló bütyökszerü kidudorodással. Az egyik fül teljes, a másikból pedig az ivszár már hiányzik. Az egész durvamunkáju és nehéz cserépből való edény (mag. 21 cm. szél. 15 cm.) sokban hasonlit bizonyoos középkori török edényekhez, ezért sokan török eredetünek is hajlandók venni, amit még a lelőhely közelében levő Törökrét és a Bálványkő, (talán török temető volt?) is igazolni látszanak? E kérdések eldöntését leleteinkből nem igen várhatjuk, minthogy a leletkörülményeikről sajnos semmi pozitivumot sem tudunk! Talán a jövő ezt is meghozza!?

3) Nagyobb, egyfülü kancsó, felül kiszélesedő szájnyilással, mely a füllel átellenes részén a kiásásnál erősen kicsorbult. (Friss törése igen jól látszik a belül világos, kivül kissé feketésszürke cserépen) Nyaka lefelé tölcsérszerüen tágul és éles határral megy át a kihasasodó részbe (II. tábla, fig. 16). A nyak alatt 1, valamivel lejjebb 2, és a fül alsó végénél 3 bemélyedő körvonal szép szabályosan fut körül a korsó kihasasodó fe sš

az altisztek közül Mosonyujvári (Mottnig) Conrád, Tóth János rendőr, Bakk Árpád (Kazár), Barna János (Mnovák), Tőzsér Aladár (Zpálf.), Bárkányi (Sisák) Pál (M. verebély) avattattak fel vitézzé, akiket legnagyobbrészt hozzátartozóik, ismerőseik kisértek fel a jelentőségteljes ünnepségre.

Jelen volt az ünnepségen Dr. Sztranyavszky Sándor főipánunk is, aki előtt az ünnepség befejeztével vitéz Dr. Korbass Ferenc vezetésével tisztelegtek e vármegye uj vitézei, akiket kézszoritással üdvözölt a főispán.

Ugyancsak vitéz Dr. Korbáss főbiró és Mosonyujvári (Mottnig) Conrád megjelentek a miniszterelnök előtt, mint egy küldöttség tagjai, hogy a genfi merénylet felett felháborodásuknak adjanak befejezést és biztositsák a kormányelnököt a hűséges szolidaritásról A kormányzó és miniszterelnök beszédének nagy fontosságáról fenti cikkünkben már megemlékeztünk.

E helyen meleg szeretettel üdvözöljük a legujabban felavatott vitézeket, kegyelettel emlékezve meg ama vitézeinkről is, akiknek porladó teste szerteszét hever a nagyvilágban és barátságos öleléssel üdvözöljük a sok-sok hőst, akik bár vitézi nevet nem nyertek, szintén megtették kötelességüket a magyar hazával szemben s akik ma is hűséges fiai ez árva nemzetnek, melynek ragyogó feltámadásában egy pillanatig sem kételkedünk!

A salgótarjáni épitkezésekről

Salgótarjánban a nehéz gazdasági viszonyok között is pár éve szépen folynak a minden szempontból annyira kivánatos épitkezések. Értesülésünk szerint a nyár folyamán még intenzivebben fog a munka megindulni. Egy sereg magánház, állampénztár, járásbiróság, szolgabiróság épületei várnak a közeljövőben felépitésre. Igy Salgótarján rövidesen egy jelentékeny és remélhetőleg a modern igényeket minden tekintetben kielégitő városrésszel fog gazdagodni. Sulyos és régi követelése ez Salgótarján nyomasztó közegészségi viszonyainak, a tuberkulózis, lakásmizéria és az erkölcsi miazmák elleni küzdelemnek.

Éppen a 12-dik órája érkezett el a nagyarányu munkanélküliség enyhitésének. Különösen városunkban van ennek nagy jelentősége, hol oly kevés a független exisztencia és oly sok a hazafias és humanus szempontok kikapcsolásával, ridegüzleti alapon a nincstelenségbe, a sivár kenyértelenségbe szanált kisember.

Sok itt a munkáravágyó épitő és vele kapcsolatos szakmák iparosa, kik az általános pangásban a betevő falatjukat, megtakaritott vagyonkájukat, családjuk jövőjét látják veszélyeztetve.

Városunk derék iparosainak érdekében is örömmel üdvözöljük a kenyeret és a gyermekek jövőjét biztositó munkát.

Sajnos, azonban az örömbe az iparosság köréből erősen disszonáns, jogos panaszhangok is vegyülnek. Az a panasz hallatszik ugyanis, hogy az épittető városi tisztviselők nagy része és néhány városi polgár a helybeli épitőmestereknek és a velük kapcsolatos szakmák iparosainak mellőzésével, idegenekre akarják bizni a munkát.

Értesülésünk szerint a helybeli iparosok kinullázásában főszerepet visz néhány olyan ember, ki közeli nexusban van az iparosokkal, sőt egyenesen kötelessége volna az ő jogos érdekeiknek a védelme.

E komoly és elitélendő jelenséget megállapitva, álljunk meg itt egy kissé.

Tudomásunk szerint a szóban levő munkák elvégzésére Salgótarjánbnn elegendő szakképzettiparosok állnak rendelkezésre, kik a teljesen megfelelő tervek kidolgozására, szolid költségvetésre s azok becsületes keresztülvitelére képesek és hajlandók. Ajánlataik egyenlők vagy alig különböznek az idegenekétől. Sőt több komoly iparos van, aki a munkanélküliségtől hajtva a legmesszebbmenő engedményekre hajlandó és a legminimálisabb haszonnal is megelégszik.

Mi készteti tehát a munkáltatókat a helybeli polgártásaik mellőzésére? Talán nem ismerik el egész természetes dolognak, hogy a helyhez kötött kisiparos munkahelyén dolgozzék és ne szoritsa ki indokolatlanul az a hasonló minőségü és árú munkát nyujtó idegen. Vagy talán kellő tőkéje nincs a kisiparosnak? Igaz lehet némelyiknél. De az is igaz, hogy van közöttük jónéhány, kiknél a szükséges tőke mellett megbizhatóságuk és becsületes munkájuk a legtöbb garancia.

Csak nem az „idegenek" iránti titkos rokonszenv csábit a megbizatások megadására?! — Ezt mégsem akarjuk feltételezni. Inkább azt véljük, hogy az épittetők pillanatnyi és látszólagos előnyökért félre tesznek olyan szempontokat, melyeket valamire való magyar embernek sohasem szabad figyelmen kivül hagynia.

Mert kik is hát ezek az „idegenek"? A magyarországi szocialista szervezet épitő szövetkezete. Azé a párté, mely hatalomra jutva elsőnek rugott bele ezeréves alkotmányunkba — és a most épittető tisztviselő és polgári osztályba. Ez a párt ma sem nevezi magát magyarnak, ma is cinikusan elfordul attól a nemzeti szellemtől, melyet többek közt himnuszunk és a nemzeti hadseregünk képvisel. Ez a csoport az, mely vakmerően fitymálja le azt a szellemet, mely a magyar hazát eddig fenntartotta, és a második ezerévre készíti elő. A szocialista épitőszövetkezet a kisipar mai válságában, mikor a lét és nem lét küszöbén vergődik, farizeusszemforgatással lejön a legkisebb vidéki városba is azzal a látszólag nemes céllal, hogy az épittetőket olcsó munkához segitse. A rejtett cél pedig az, hogy a szervezett tömeg filléreiből teremtett hatalmas tőkére támaszkodva még áldozatok árán is leverjen minden szolid kisipari konkurrenciát, hogy igy válságos helyzetükben tönkretegye őket és belekényszeritse mint nincstelen páriákat, saját szekértolóik közé. Röviden, hogy proletarizálja a független kisiparost és szembeállitsa mai barátjával, a polgári és tisztviselői elemmel, hogy vele a magyar nemzeti gondolatban semmi közösséget ne ismerjen el, mert hisz a szolidaritás érzete nélkül engedték tönkremenni.

Igy a polgári és tisztviselő elemek saját botor rövidlátásuk révén segitik megteremteni azt az elnyomó, osztályharcos uralmat, mely már egyszer a torkukra tette a kést.

Ezeket szemlélve el kell ismernünk, hogy az okos tervek szerint dolgozó előrelátás és gerinces elvhüség nem a saját ellenségeit melengető, a multból nem okuló polgári s tisztviselői osztály oldalán van.

Mi a város békéje, az iparos osztály természetes érdeke és a becsületesen felfogott hazafias szempontok figyelembevételével azt ajánljuk, sőt elvárjuk, hogy az épittetők ésszel és magyar szivvel, még némi áldozatok árán is, magyar véreik, helybeli iparostestvéreik munkáját vegyék igénybe. Ne vakitsa el őket az ellenségtől nyujtott pillanatnyi előny, mert annak nagyon magas ára lesz. Már a régiek mondották: „az ellenségtől még akkor is félek, ha ajándékot hoz."

Igérjük, hogy résen leszünk és rá fogunk mutatni még némi kisded játékra.

Figyelő.

Hirek és különfélék.

Eljegyzés. Fischer Ferenc b.-gazgató bájos leányát Klárikát Zagyvapálfalván eljegyezte semessovai és schochorádi Zitkovszky Tibor gyárgondnok. Zagyvapálfalva, 1926. junius 20-án.

Személyi hir. Dr. Förster Kálmán polgármester f. hó 23.-án hat heti szabadságra távozott, A polgármesteri teendőket ezen idő alatt Koós Mihály városi főjegyző fogja végezni.

Hivatalvizsgálat. A napokban városunkban a M. Kir. Járásbiróság ügymenetét felülvizsgálta Petrovich Lajos a bgyarmati kir. törvényszék elnöke s ezt a legnagyobb rendben találta, amelynek tudtul adásához a kir. itélőtábla elnöke is hozzájárult.

Orvosi hir. Dr. Szük Lehel egyetemes orvostudor, a m. kir. 7. honvéd kerékpáros zászlóalj orvosfőnöke, magán gyakorlatát megkezdte s rendel a polgári lakosság részére d. e. 8—10-ig, d. u. 3—5-ig a honvédlaktanyában lévő magánlakásán. — Dr. Homolka Béla főtörzsorvost felettes parancsnoksága Budapestre helyezte.

Halálos baleset. Verbóczky Lajos forgácsi lakos és felesége mezei munkára mentek s otthon hagyták 14, 7 és egy éves gyermeküket. A 7 éves kisleány karjára vette az egy éves gyermeket s kivitte az uccára, ahol egy félméteres árokba estek mindaketten. Az egyéves gyermek oly szerencsétlenül zuhant egy kőre, hogy szörnyet halt.

Nemzeti Cserkész Nagytábor lesz az ujpesti népzsigeten 1926 julius 9—23-ig. Az 1924-ben Kopenhágában megtartott Jamboreen (dzsembori = cserkészösszejövetel) a megjelent 34 nemzet közül 31-et a magyar Cserkészek megelőztek. A világversenyben csak Amerika és Anglia előzte meg a magyar cserkészfiukat. A juliusi összejövetel elé is nagy bizalommal tekintünk! Szerencse fel derék cserkészek, végezzetek: Jó munkát! A cserkész nagytáborba való utazáshoz féláru vasuti jegyre előjegyzéseket városunkban elfogad Torday Lajos cserkészparancsnok a Városházán, az adóosztályban.

A balassagyarmati áll. reál gimnázium jun. 10.-én ünnepelte a gimnázium fennállásának 25 éves évfordulóját s egyben a gimnázium hősi halottjainak emléktábláját is leleplezte. Ebből az alkalomból az intézet volt főigazgatója Dr. Jurkovics Emil ny. tanker. kir. főigazgató üdvözölte a vármegye főispánját és mondott magasszárnyalásu emlékbeszédet.

Dr. Vass József népjóléti miniszter a mult hét folyamán kiséretével Gyöngyösre érkezett, hogy megtekintse azt a helyet, melyen egy szanatóriumot fognak épiteni 500 ágygyal. A magaslaton fekvő, egészséges levegőjü Somorréten, a Mátra aljában fog tehát az uj szanatórium elhelyezést nyerni, hogy az utóbbi esztendők szomoru gazdasági és lakásviszonyainak sok-sok áldozatát gyógyitgassák és visszaadják e csonka hazának.

Beiratkozások a salgótarjáni áll. polg fiu- és leányiskolába az 1926/27. tanévre. A rendes beiratások ideje: Junius 30.-án I. osztály, d. e. 8—12-ig fiuiskola, délután 3—6-ig leányiskola. Julius 1.-én II. osztály, d. e. 8—12-ig fiuiskola, délután 3—6-ig leányiskola. Julius 2.-án III. osztály, d. e. 8—12-ig fiuiskola, délután 3—6-ig leányiskola. Julius 3.-án IV. osztály, d. e. 8—12-ig fiuiskola, délután 3—6-ig leányiskola. Délelőtt 8—10 és délután 3—½5-ig a helybeli, délelőtt 10—12-ig és délután ½5—6-ig a vidékiek iratnak be. A pótbeiratás ideje a javitóvizsgálatot, pót-, felvételi vagy tantervkülömbözeti vizsgálatok teendő tanulók részére szeptember 1-je és 2.-a 8—12.-ig. A javitó-, pótló-, felvételi és tanterv- különbőzeti vizsgálatot augusztus 27.-, 28.- és 30.-án d. előtt 8—12 és 3—6-ig lesznek. Az iskolaév ünnepélyes megnyitása szeptember 3.-án d. e. 9 órakor lesz. A beiratásokhoz a tanuló személyesen tartozik megjelenni, az első alkalommal pedig feltétlenül atyja, anyja vagy gyámja, illetőleg valamely külön megbizottjuk kiséretében. Azok a szülők vagy gyámok, akik nem az intézet helyén laknak, gyermeküket vagy gyámoltjuk felvételekor alkalmas helyettest tartoznak bejelenteni, kire a házi felügyelet és nevelés tekintetében kötelességüket és jogukat átruházzák, hogy a gondviselésükre bizott tanulóra vonatkozó igazgatói vagy osztályfőnöki értesitést elfogadhassa. Az első osztályba, vagy pedig más iskolából jövő felsőbb osztályba iratkozó tanulók a beiratáshoz hozzák magukkal az utolsó iskolai bizonyitványt, a születési anyakönyvi kivonatot és az ujraoltási bizonyitványt. Olyan II. III. és IV. osztályu tanulók, akik a most lefolyt tanévben a mi iskolánkba jártak, csak az utolsó tanévi bizonyitványt hozzák el. Az első osztályba olyan tanulók vehetők fel, akik szeptember 1.-én kilencedik életévüket már betöltötték, de a tizenkettediket még nem haladták tul és az elemi iskolának legalább IV. osztályát sikerrel végezték. A többi osztályra vonatkozóan a korhatár az első osztályra megállapitott mértékhez igazodik. A II. esetleg III. osztályba rendes tanulóul felvehető az a tanuló is, aki az elemi iskola V. és VI. osztályából nyert bizonyitványok alapján ez osztályok és a polgári iskola I. és II. osztályának tantárgyai és tananyaga közötti különbözetből felvételi vizsgálatot tesz. A gimnázium, reáliskola és reálgimnázium valamely osztályából iskolánk felsőbb osztályába szintén csak sikeres tantervkülönbözeti vizsgálat alapján lehet belépni. Az egész évi tandij, ugy a fiu, mint a leányiskolában 340 ezer korona. Az ezenkivül fizetendő mellékdijak összege a fiuiskola I. és II. osztályában 243 ezer K. a III. és IV. osztályban 251.500 K. a leányiskola I. és II. osztályában 226 K. a III, és IV. osztályában 234.500 K. Hadirokkantak, hadiözvegyek gyermekei, hadiárvák és közalkalmazottak gyermekeinek, ha szegénységüket igazolják, egész évi tandija 170 ezer K, mellékdijak összege pedig a fiuiskola I. és II. osztályában 197.500 K. a III. és IV. osztályában 206 ezer K. a lányiskola I. és II. osztályában 189 ezer K. a III. és IV. osztályában 197.500 K. A beiratkozáskor fizetendő a tandijnak legalább fele, a mellékdijakból pedig 60 ezer korona, illetve kedvezményes dijak esetén 50 ezer korona hiján a többi. A fennmaradó dijakat február 5-ig kell befizetni. Általános jeles vagy jó előmenetelü és amellett példás, vagy jó magaviseletü szegénysorsu tanuló a tandij elengedéséért folyamodhatik, A folyamodmodványt a nógrádvármegyei kir. tanfelügyelőséghez kell cimezni és a beiratkozás napján az igazgatóságnál beadni. Az ilyenfolyamodványhoz szegénységi bizonyitvány csatolandó. Salgótarján, 1926. junius 20. Prohászka Lajos áll. polg. fiu- és leányisk. igazgató.

Kulturest. Jul. hó 4.-én az acélgyári Olvasó Egylet nyári helyiségében az Ébredő magyarok egyesülete, fővárosi szónokok közreműködésével, müsoros estét rendez. Bővebbet a jövőhéten meg-

---

testén. Ott ahol a fül felső része a szájnyilláshoz van illesztve, kis kerek taraj féle emelkedik ki valamivel a szájnyillás fölé. Az egész korsó vékony cserépből való, gondosan készitett, finom munka. Legnagy. magass. 25·5 cm, legnagy. széless. 16 cm, talpszéless. 7 cm.

4) Bő száju, inkább kócsögszerü korsó, feketés szürkére égetett s elég finoman iszapolt agyagból. (II. tábla, fig. 18). Egyetlen fülén 3 függőleges árok fut le. Korongon készült. A kiásásnál füle letört, szája kicsorbult, de összeragasztva jó állapotban van. Mag. 26 cm. legnagy. széless. 16 cm. talpszéless. 7 cm.

5) Egyfülü, 6·7 cm. szájbőségü, igen csinos feketésre égetett korsó. Felső füle végénél kisebb, alsó füle végénél nagyobb gyürüszerü kiemelkedés fut körül s nyakon, illetve a 39 cm kerületre kihasasodó és szorzó jelekre emlékeztető legszélesebb részén. Mag 16 cm. talpszéless. 6 cm.

6) Csinos kis cserépcsésze; mag. 5·6 cm öblös szája 5·2 cm széles. Közepén kihasasodó részének kerülete 22 cm. mig mindjobban karcsusodó alsó része 2·3 cm szélességü talpba megy át. Alakja és minősége szerint neolitkorunak látszik, 7) azon majdnem gömbalaku kis edénykével együtt, mely a II. táblán van ábrázolva.

8) Finoman megmunkált, kétsoros és egyformán sürü fogu csontfésü, (I. tábla, fig.) melyet közepén 4 rézszegecskével megerősitett 2 csontléc szorit össze. Első pillantásra római eredetünek gondolnánk. Nem is tartom lehetetlennek, hogy a rómaiaktól került ide a népvándorláskori népekhez. Dr. Lipp Vilmos (a keszthelyi sirmezők. Bp. 1884. Monumenta Hungariae archaeologica aevi praehistorici.) szerint a Dobogón is találtak egy hasonló, kétoldalu, de egyiken sürü, másikán hézagosabb fogakkal biró csontfésü darabját (Lipp: I. tábla, fig. 11.). Tekintve, hogy Lipp a keszthelyi sirmezők legvalószinübb korául a Kr. u. IV. század második felét tekinti, ez is csak megerősiteni látszik azon feltevésemet, hogy a kisterenyei csontfésü is a római hatás alatt levő népvándorlás korából származhatik.

Ugyanide utalnak 9) egy 3.5 cm. hosszu s 3 szegeccsel ellátott bronz-csatt (I. tábla, fig.); továbbá 10) egy 4 cm hosszu, finommüvü ezüst-fibula (I. tábla, fig) is. Találtak még itt 11) egy nyéllyukkal biró, erősen rozsdamarta, 25 cm hosszu és 2·7 cm legnagyobb szélességgel biró vaslándzsát is. Több emberkoponya és csont szintén innét került a bányaigazgatóság salgótarjáni gyüjteményébe. A bánya tárójának ásásánál pedig, több méter mélységből egy hatalmas mammutagyar töredéke került napvilágra.

Végül meg kell emlitenem, hogy a Salgótarjáni Kőszénb. R.T. salgótarjáni gyüjteményébe Hatvanból is került 12) egy a nyéllyukjánál kettétört, csiszolt kőkalapács (I. tábla, fig,) A zöldszinü kőzetből (szerpentin?) szépen megmunkált eszköz tompa foka — rajta a használat kétségtelen nyomaival — mutatja, hogy itt kőkalapáccsal van dolgunk. Egy a szabadban felméréseket végző mérnök, munka közben találta ezt a kétségtelenül neolitkori szép kőeszközt.

jelenő falragaszok utján!! Az est müsora a következő: 1) Hiszekegy: énekli a Ker. szoc. dalárda. 2) Beköszöntő, előadja: Upponyi József. 3) Magyar egyveleg: Vasutas dalárda. 4) É M.E. központi szónok. 5) Énekszám: Vasas dalárda. 6) Központi szónok. 7) Hymnusz: éneklik az egyesitett dalárdák. Belépődij nincs! Előadás után tánc!

A temető utja. Amióta azt rendbehozták és a viznek rendes lefolyása van, határozottan javult is a helyzet. Most azonban egy a hiba, az t. i. hogy a tapadó agyag, ha megázik, lehuzza a cipőt a lábról. A közönség ugy hiszi, hogy ha most piros, vagy más salakkal jó vastagon leszórnák a megjavitott utat, semmi kifogás nem merülne fel többé, mert a salak felszivó képessége és az apró szemcsék kőkeménysége a sárképződésre nem alkalmasak.

Szurkálás. F. hó 20.-án, vasárnap este az Omilyák féle vendéglőben borozgatott egy társaság, melynek asztalához hivatlanul letelepedett Varga Károly 26 éves cipész, négy gyermek atyja, akit az asztalnál ülő Gaál Károly villanyszerelő és Papesch József bányairnok távozásra szólitottak fel. Varga látszólag nem is sértődött meg tulságosan a felszólitásra. Mikor azonban éjféltájban a társaság tagjai távoztak a vendéglő kerthelyiségéből, a kapuban Gaál Károlyt Varga cipész melbe szurta, majd a Gaál segitségére sietö Papesch Józsefnek a karjába szurt. A sulyosan sérült Gaált beszállitották a bányakórházba, ahol állapotát veszélyesnek találták, jelenleg azonban javulási stádiumban van. A szurkáló cipész ellen megindult a rendőri eljárás.

Utépités. Örömmel értesitjük olvasóinkat, hogy a mátranováki, homokterenyei és a Róna—czeredi ut helyreállitása megkezdődött. A munkálatok régóta sürgető hiányt vannak hivatva pótolni. Az összel megközelithetetlen községek normális ütőérrel való ellátása terén reméljük, hogy ez nemcsak egyedülálló esemény lesz, hanem rövidesen követi a többi ut helyreállitása is.

Keresztény-szocialista értekezlet. Az esős időjárás miatt Baglyason hirdetett kereszténységszocialista népgyülés elmaradt, helyette Rohály közp. főtitkár és Kovács kerületi titkár csak értekezletet tartottak délelőtt, mig délután Salgón volt értekezlet, amelyeken a vezetőségekkel közölték a Ker. Szoc. Gazdasági és Politikai Párt állásfoglalását a nyugdijvalorizációs javaslat és a bányatársládák ügyében, valamint a mozgalom során elért eredményeket s az ügyek jelenlegi állását. —

A Magyarországi Kárpát-Egyesület helybeli osztálya junius hó 27-én Szilvásköre kirándulást rendez. Találkozás az Acélgyár salgói kapujánál reggel 7 órakor, onnan indulás 7 óra 15 perckor a salgói fogaskerekü vasuton Salgóig, onnan gyalogséta a Szilvásköre. Visszaindulás gyalog a Vizválasztón át d. u. 5—6 óra között. Vezető: Puschmann Gyula. Élelmezésről mindenki maga gondoskodik. Minél számosabb résztvételt kér a Turabizottság. Kedvezőtlen idő esetén a kirándulás következő vasárnap tartatik meg.

Ébredj testvér! Hosszu, hangtalan küzdelem értékes gyümölcse az a siker, amelyet a Keresztény Gazdasági és Szocális Párt elért a nyugdijvalorizációs javaslat megváltoztatásával. Aalapjában kellett a javaslatot megváltoztatni, hogy az a sok nyugdijas magánalkalmazott nyugodt szivvel és végre valamikép biztositottnak tudja a jövőjét. Hogy mire megöregszik, ne kelljen a koldusbotot kezébe venni s nekivágni egy bizonytalan jövőnek, egy uj életnek, amely a munkában eltöltött idő után a bizonytalanságba, a sulyos anyagi gondokba vezet. Bebizonyosodott az, hogyha lelkiismeretes vezetőség veszi kezébe az ügyet, érvet érvre halmozva sikert tud elérni s százezrek jövőjét tudja, — ha nem is oly mértékben, mint szeretné, — biztositani s nyugodtabbá tenni. A pénzügyminiszternek magáévá kellett tenni a párt részéről javasolt módositásokat a felsorakoztatott érvek előtt, amelyet Apponyi Albert gróf fellépése is támogatott. A többi pártnak is hozzá kellet járulnia a javaslat gyökeres megváltoztatásához s igy most már semmi akadálya annak, hogy gyorsan letárgyaltassék. Ugyanis dolgozik az Országos Keresztény Gazdasági és Szociális Párt a bányatársládák reformálásán és központositásán, amely különösen minket, mint Csonkamagyarország egyik jelentős szénterületét, feletébb érdekel. A javaslat a napokban jut teljes egészében az egyes kereszténységszocialista szakszervezeti csoportokhoz, hogy a Párt tájékozására szükséges észrevételeiket az egyes csoportok megtegyék. Ezután a Párt ezt is dülőre viszi a munkanélküliség kérdésének megoldásával egyetemben. Ez is gigászi munka, amelyet máról holnapra elvégezni nem lehet. Feltétlenül szükséges, hogy a magyar, keresztény gondolkodásu bányászok kitartással és minden igyekezetükkel a nagy ügy szolgálatába álljanak s ha ma, vagy holnap nem is sikerül, kitartással s egy jobb jövőbe vetett szilárd hittel a célt ismét eléri a Párt s akkor megint százezrek, milliók élvezhetik a vasszorgalom és kitartás gyümölcsét. Minél kevesebbet beszélni, de hatványozottan többet dolgozni és a siker bizonyos! Most még csak egyet! Nagyon jó lecke ez a széles dolgozó társadalomnak és a vörös szekfüs lovagoknak is. Azok, akik lelkesedéssel s az igaz ügy érdekében tesznek, ha ellenzék és kisebbség is (bár hatalmas „kisebbség") a meggyőző igazság erejével és kitartással, célt érnek. Az elvégzett munka után szótlanul a többi nemzeti és szocialis problemák megoldása szolgálatába szegődnek s csendben, de annál több eredménnyel dolgoznak. Nem verik a jól végzett munka után féltéglával a mellüket és személyeskedésekkel, céltalan puffogtatásokkal nem akasztják meg a nemzetgyülés munkáját Azt hagyják a vörösszekfüsöknek, hogy ők is produkálhassanak valamit!

Beiratás az acélgyári iskolában. Értesitjük az érdekelt szülőket, hogy az acélgyári el. ismétlő és iparisko-lában az 1926—27 iskolai évre szóló beiratások julius hó 1, 2, 3-án d. e. 8—12 és d. u. 2—4-ig lesznek megtartva. Felhivjuk a t. szülőket irassák be gyermekeiket, mert későbbi jelentkezések figyelembe nem vétetnek. A jelentkező gyermekek értesitő könyveiket az I, osztályba iratkozottak oltási bizonyitványukat (az utóbbi a városházán dijtalanul lessz kiállitva,) hozzák magukkal. Acélgyári Iskola Igazgatósága.

Állatvásár. Az 1926. évi junius hó 18.-án megtartott pótállatvásár eredménye a következő: Felhajtatott szarvasmarha 351 drb.; eladatot 170 drb.; felhajtatott ló 219 drb., eladatott 68 drb.; felhajtatott juh 427 drb., eladatott 155 drb.; felhajtatott sertés 331 drb., eladatott 249 drb. Felhajtatott összesen: 1028 drb., eladatott összesen: 642 drb. Salgótarján, 1926. junius 19. Nékám jegyző.

Tüzoltótiszti tanfolyamra küldte ki a város Czirbesz István és Tóth Zoltán tart. tiszt, helybeli polgárokat, akik e hét folyamán tértek vissza Győr városából, ahol a tanfolyam megtartatott. Mint értesülünk az első tüzoltógyakorlat, az uj parancsnokok vezetésével f. hó 27-én (vasárnap) d. u. fog megtartatni.

A bubifrizura negyvenéves korban szakállal és bajusszal jár. Egy német tudós jóslata szerint a nők bőrrendszere a hajnyirás és borotválás által teljesen át fog alakulni és akik fiatalkoruktól kezdve hódolnak az uj divatnak, 40 éves korukban azt veszik észre, hogy bajuszuk és szakáluk nő.

Hirdetmény. Karancskeszi községhez tartozó Marakodi Pusztán 2 szoba, konyha és egy tanteremből álló épületet óhajtanak épittetni. — Kőmüves és ácsvállalkozók adjanak be költségvetéssel ellátott pályázatot a karancskeszii előljárósághoz jul. 10-ig.

Hölgyek figyelmébe! Modern kiállitásu gumifüzőt, kiváló orvosok által elismert szabásu haskötőt, egyenestartót, csipőformálót készit mérsékelt árban Weiszbergerné. Salgótarján, Erzsébet-tér 476. szám.

Elköltözés miatt, teljesen uj butor, uriszoba, ebédlő, hálószoba azonnal eladó. Tulajdonossal telefonon lehet értekezni, közelebbitt a kiadóhivatalban.

Két aratóponyva 4½ m. hosszu és 2½ m, széles, békebeli szövésü, teljesen uj, eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Teljesen uj vászonnal bevont próbababa eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Házasság céljából szeretnék megismerkedni egy komoly gondolkozásu nővel, ki a háztartás minden ágában jártas, életkor: 35—45-ig. Elvált ember jeligére a kladóba kérek választ.

Laktanyaszentelés városunkban.

F. hó 18.-án lobogódiszben áll a város, ünneplőbe öltözött közönség özönlik a honvéd kaszárnya felé, hogy jelen legyen a magasztos ünnepen, mely a szép laktanyában zajlik le, melynek kapujában diszsisakos főhadnagy áll a várta mellett.

Az udvaron rohamsisakos honvédek, kakastollas csendőrök zászlóalja áll, melyet vitéz Berthy százados vezényel.

Felharsan a kürt, Kalauz József tábori plébános a zöld sátorban tábori misébe kezd, az acélgyári zenekar egyházi énekkisérete mellett. Evangéliumkor a tábori lelkész a szónoki emelvényre megy s okos beszéd keretében a kaszárnyában elhelyezett kereszt és virágról beszél, mint a megváltás gondolatáról, mely az irredentizmust jelenti és jóságról, szeretetről, mely egységet, összetartozandóságot dokumentál. A magyar erények összpontositva vannak a mi kormányzónkban vitéz Horthy Miklósban, akit az isteni gondviselés küldött nekünk. A szép beszéd után folytatta a tábori páter a szentmisét, mely alatt az acélgyári zenekar müvészi előadásban, régi egyházi énekeket adott elő, Ursutz karnagy vezetése mellett.

A szentmise után áldást osztott a páter, majd Szabó Dezső református lelkész jelent meg a szószéken s a csodaszarvas regéjével kezdte meg gyönyörü beszédét, figyelemmel kisérve a magyar fának meggyökeresedését, fokozatos fejlődését, a viharokkal való dacolását, melyek sokszor teljes pusztulással fenyegették a hatalmas fát. A jelen nyomoruságát festi meg, melyben az isteni gondviselés elküldte a megcsonkitott tölgynek gondozóját, a magyar kormányzót, akinek életéért e napon milliók esedeznek. Az ő szelleme töltse el e laktanyának falait, hogy azok életet leheljenek!

A nagyhatásu beszéd után Dr. Csengődy Lajos ev. lelkész a szentirásnak ama sorait idézi, melyekben a vizet borrá változtató Krisztusról van szó. A laktanya 6 épületét szellemesen a 6 kővederhez hasonlitja, amelyekben értékes lelkek viszik nemes szellemmel telitett szivüket a lakodalom násznagyához, aki jelenleg nem más mint maga a kormányzó, aki bizonyára megelégedéssel fogja látni, hogy krisztusi lelkületü emberek ébersége, törődése miként teliti meg a magyar honvéd lelkületét ama erényekkel, melyek nélkül nincs talpraállás nagy elbukásunkban. A jellegzetes szép beszéd az összetartás, a harmónikus együttmüködésre kéri Isten áldását.

Ezután az acélgyári zenekar hangjai mellett a jelenlévő csapatok diszlépésben vonultak el a megjelent ünneplő közönség előtt.

A felszentelés befejezése után szükkörü banketten látta vendégül Paravicini Jenő alezredes tisztikarával egyetemben a város néhány vezető egyéniségét. A kedves hangulatu ebéden az első felköszöntőt Paravicini Jenő alezredes mondotta a megcsonkitott haza vezérére, minden magyar ember példaképére Horthy Miklós kormányzóra. Roth Floris bányafőtanácsos a minta katonára Paravicini Jenőre ürittete poharát, mig Paravicini viszonválaszában előbb a katonaságnak Salgótarjánban sok szolgálatot tett Róth Flóris és Liptay B. Jenő főtanácsosokat, majd a három keresztény felekezet lelkészét éltette. Kalauz József önagypáter megragadó szavakkal azokra kéri Isten áldását, akiknek megszállott területen drága hamvai vannak eltemetve, Csengődy Lajos evangelikus lelkész a laktanya tisztikarát és legénységét éltette. Ezek nevében Lukács J. főhadnagy köszönte meg ez üdvözlést. Paravicini Jenő, Herczeg József esperesplébánost köszöntötte, Szántay István lapunk f. szerkesztője történelmi visszapillantásnyomán a salgótarján vidéki katonák szellemének igaz megértőjét és irányitóját Paravicini Jenőt köszöntötte, Liptay Jenő kormányfőtanácsos a tiszti hölgyeket illette. Számtalan felköszöntő hangzott még el a késő esti órákig együttmaradó jó hangulatu társaságban, amelyek közül kiemeljük a leghivatottabb ajkakról Paravicini Jenő alezredestől jövő elismerést, a csendőrség és vámőrségnek.

Értesités. A városi uszodában a fürdőzések beosztása: Vasárnap: délelőtt nők, délután férfiak. Hétfő: délelőtt férfiak, délután nők. Kedd délelőtt nők, délután férfiak. Szerda: közös, Csütörtök közös. Péntek: délelőtt nők, délután férfiak. Szombat: délelőtt katonák, csendőrök stb. délután férfiak. Jegyárak: Hétfőn, kedden: Egészjegy 5000 kor. Gyermek- és kedvezm. 3000 kor. Szerda, csütörtök, péntek egészjegy 10000 gyermek és kedvezm. 3000, szombat, vasárnap egészjegy 3000 gyermek és kedvezm. 2000 korona. Jegyzet: Közös fürdőzésnél ugy a férfiakra, mint a nőkre nézve a teljes fürdőruha használata kötelező. (nők trikót nem viselhetnek.) Salgótarján, 1926 junius 19. Dr. Förster Kálmán s. k. polgármester.

Oltárkép-szentelés a szécsényi ferences templomban. Junius 11-én Jézus Szive ünnepén fenségesen szép ünnepség szinhelye volt az ős szécsényi ferences templom, mely vármegyénknek egyik legrégibb és legnagyobb temploma. E napon szentelte fel P. Medveczky Medárd házfőnök-plébános a főoltár uj képét, mely a szivére mutató Jézust ábrázolja, midőn szent Alaceque Margitnak megjelenik. A kép Unghváry Sándor országos hirü festőművésznek remek munkája. Megható volt midőn a fényes segédlettel celebráló rendfőnök felszentelő igéire a képet takaró lepel legördült. A zsufolásig megtelt templomban a meghatottság és öröm könnyei csillogtak a hivők ezreinek szemében. A felszentelés után P. Oslay Oswald egri ferences házfőnök mendott gondolatokban gazdag és remekül felépitett ünnepi szentbeszédet. Szentbeszéd után a rendfőnök a rend papjainak és növendékeinek segédletével tovább folytatta a misét, mely alatt sokan járultak az Ur asztalához.

Egészségügyi rovat.

Rovatvezető: Dr. CLEMENTIS KÁLMÁN városi tisztiorvos:

Salgótarján városban az 1925. évben született 424 gyermek (1924.-ben 475), a halottak száma, 1925-ben 226 (1924.-ben 329). A születési arányszám 1925.-ben 27 %o, vagyis minden 1000 lakosra 27 születés esett. Az 1924. évben a születési arányszám 28 %o volt. 1925.-ben minden 1000 lakosra 15, az 1924. esztendőben 19 halálozás jutott. A szaporodási arányszám 1925.-ben kerek számban 13 %o, 1924.-ben pedig 9 %o volt. A szaporodás emelkedését tehát az 1925. évben a halálozási szám csökkenése eredményezte s nem a születések számának növekedése, amely szám — sajnos — csökkenőben van.

* * *

Hódmezővásárhely város április havi közegészségügyi statisztikája arról tesz tanuságot, hogy az Alföld nagy népbetegsége: a tuberkulózis, egyre fokozódó erővel szedi áldozatait a városban is. Ez inditotta a város vezetőségét arra, hogy a közelben (u. n. Kutvölgyön) fekvő tüdőbeteg üdülőhelyet sanatóriummá épitse ki. E célból az illetékesek rövidesen érintkezésbe lépnek a népjóléti miniszteriummal, hogy a mult évben kilátásba helyezett kölcsönösszeget e terv megvalósitására megkapják.

* * *

Az egész Földre kiterjedő adatokból láthatjuk, hogy ez év első hat hetében a kolera- és pestis-esetek száma rendkivül megcsökkent. Egész Európában csak két pestis-eset fordult elő és az indiai nagy járványfészkek adataiból is arra lehet következtetni, hogy az elmult évek nagy járványai az idén nem fognak ismétlődni. Ezzel szemben a himlő, főként Angliában, nagy terjedést mutat, a másik veszedelmes gyermekbetegség: a vörheny egész Európa területén csökkenőben van. A diftéria csökkenése nem oly nagy mérvü, főleg Német- és Svédországban, mint ahogy az várható volt. Nagy kanyaró-járvány van Ukrajnában és igen sok végzetes lefolyásu kanyaró-esetet jelentenek Angliából és Irországból.

* * *

Perlici János Dániel Nógrád-vármegye tiszti főorvosa és barátja: Markhot Ferenc Hevesvármegye tiszti főorvosa voltak a XVIII. században azok az orvosok, akik a magyar orvosi főiskola létesitését legelőször javasolták.

Salgótarjáni APOLLÓ MOZGÓ heti műsora

Szombat Vasárnap	Kedd	Csütörtök	Péntek
junius 26. 27.	29	Julius 1.	2.
HARRY PIEL Pénzt vagy életet	Marica grófnő	Schellenberg testvérek	Szünet

kezdete hétköznap este 8 órakor, vasár és ünnepnap délután 4, 6 és 8 órakor.

Polgári háboru hadászata és harcászata.

Irta: SAROLÉA CHARLES, az edinburgi egyetem tanára.

Folytásás és vége.

5. Ha az ily előnyös feltételek hiányoznak, a szocialista kötelessége, hogy azokat mesterségesen előteremtse. Ha nincsen ipari krizis, vagy sztrájk, akkor csinálni kell ilyet. A szocialista tudja, hogy minden izgatás a forradalom malmára hajtja a vizet és célja, az osztályok közötti harc, nem pedig a szocialis béke.

6. Az uj szocializmus rendszeresen ostromolja munkájával a szakszervezeteket és munkástömegeket. Ezeket ugy megszervezi a szocializmus, mint a nagy vezérkar megszervezte a hadrakelt sereget. A munkás hadseregnek nagy előnyei vannak a burzsoázia hadseregei felett: homogén, közös szellemmel bir, nincs éves szolgálathoz kötve, hanem állandó jellegü és soha fel nem oszlik, könnyen mozgósitható, könnyen mobilizálható, hadi anyagtárral rendelkezik, alkalma van a begyakorlásra és a gerillaharc megvivására sztrájkok alkalmából. Ha a munkástömegek szakszervezetei egymás között végleg stabilizálták a permanens összeköttetést és ha más országok hasonló szindikátusaival összmüködésre lépnek, akkor a polgári rend visszavonhatatlanul elmerül az ily kooperáció sulya alatt.

7. A polgári háboru hadászatában az erőszakos munkaszünetek a leghatalmasabb fegyvernek bizonyulnak, mert a sztrájknak soha sincsen közgazdasági jellege, hanem mindig csak politikai, illetve forradalmi célja van. Igy Franciaországban pl. Sorel George és iskolája egy részletes teóriát dolgozott ki egy világsztrájk keresztülvitelére.

8. A sztrájk igen rövid időn belül a lehető legnagyobb kárt van hivatva előidézni. Ily esetben a szakszervezetek a négy legfontosabb iparágra terjesztik ki figyelmüket: a bányákra, a vasutakra, az élelmezésre és a gépekre.

9. A munkás titsztában van azzal, hogy a politika hullámai öneki dolgoznak. Amig azelőtt a polgári kapitalista volt erős és elsősorban a polgári tömeg vezetett, addig ma a munkás az erős, aki uralja a helyzetet.

10. A szociálistának sohsem kell attól tartanla, hogy egy sztrájk nem sikerül, mert bármi is történjék, egy jól megszervezett munkamegtagadás mindig sikerrel jár még akkor is, ha a külső látszat polgári szemmel nézve a sikertelenség mellett szóllana.

11. A kommunizmus a szocialista sajtót a valóságban uralja, mert a toll sok esetben erősebbnek bizonyul a kardnál.

12. A kontinensen számos országban ezen extremista párt már is uralja a sajtót. Párisban a l' Humanité például a bolsevisták szócsöve. A leghiggadtabb szocializmus parlamenti pártjai e pillanatban sajtó nélkül állanak Franciaországban. Angliában a napilapok mindinkább az extremista irány felé tolódnak. Ebből következik, hogy a szocialista sajtó mindenütt egy lóhosszal előtte van a hivatalos parlamenti szoc. párt frakciók előtt.

13. A parlamentben a szocialisták bizonyos moderáltságot tanusitanak és tekintettel vannak a galeriák vegyes izlésü hallgatóságára és erőt vesz rajtuk a parlament gotikus architekturája is mi nem lehet egészen hatás nélkül a szónokra. Ellenben a sajtóban a extremista bátran kibeszélheti magát és hatalmas tempóban fejlesztheti ki a Moszkva által irányitott demagógia kimerithetetlen tárházát.

14. A kommuniták minden áron a fiatalságot is be akarják hálózni és a fiatal fiuk és leányok szovjet országban már is legbiztosabb zálogai a megalapozott kommunizmus fejlődésének.

15. A egyházellenes küzdelem továbbá egyike a leghathatósabb eszközöknek. Mindeütt a világon a kommunizmus a kereszténységet, mint egy maradi erőt állitja be és mint a forradalom egyedüli ellenbástyáját.

16. Ott, ahol a kommunisták még gyengének érzik magukat, külsőleg az egyház mellett dolgoznak. Ez nekik sikerül is, mert az egyházfiban általában mindenütt megtalálják az evangélium szocialis izü interpretátorait: hisz oly könnyen összetéveszthető téma az evangelista szocialisztikus keresztény világnézeti alap, a polgári, jóakaró szocializmus tanaival. De ott, ahol a kommunizmus erősebbé válik, a bolsevisták üteggel vonulnak fel és kérlelhetetlenül lehengerlik a gyenge lábon álló egyházat.

17. A kommunizmus az egyetemeken is fészket rakott. Ahol az nem megy csökkenteni, avagy neutralizálni akarja az illető nemzet egyetemi ifjuságának ellenállását, hogy a csatát előkészithesse. A forradalmak rendszerint felülről jönnek. Igy volt az Oroszországban is, ahol az egyetemet végzett intelligencia főszerepet játszott a nagy katasztrófa előidézésében. A hajdan hires oxfordi egyetem, ma a szocializmus és bolsevizmus melegágya. Néhány hónappal ezelőtt felkértetem, hogy a bolsevizmusról tartott vitában résztvegyek az oxfordi Unionban és nem tudtam egyetlenegy partnert találni, aki oldalamon lett volna: az összes hallgatók a szovjet mellett foglaltak állást.

18. A kommunista pártokat vasfegyelem fogja össze. A fegyelemnek köszönhető, hogy egy kis angol hadsereg 600 millió hindu alattvalót kordában bir tartani. Fegyelem nélkül nagyszámu hadsereg is csak egy tehetetlen csőcselék marad.

19. Amidőn a bolsevisták a cár hadseregét dezorganizálni akarták, az első rendelettel megadták a katonáknak a jogot, hogy **saját tisztjüket megválaszthassák**. Amidőn viszont a vörös hadsereget szervezték meg, a legelső parancs visszaállitotta a tiszt jogát, mely a katona élete és halála fölött korlátlanul rendelkezett. A kommunista erők titka és ereje a legtökéletesebb fegyelem.

20. A liberalizmus, a demokrata felfogás és a szentimentalizmus a középosztályok szerencsétlen illiziói közé tartoznak. A középosztály decentralizálva van. Ellenben a kommunizmus centralistikusan készül a harcra és ideálja a despotizmus. Az osztályok harcában pedig a parancsnoklási rendszer egysége, a centralizáció és a despotizmus a legszükségesebb kondiciója a végző győzelemnek. Mert a proletariátus diktaturája egyben a proletariátus feletti diktaturát is jelenti.

21. A jövő fogja megmutatni, hogy ezen részletes stratégiai irányelvek hova fognak vezetni. Mindenekelőtt azonban két dologgal kell tisztába jönnünk: először is a mai tömegek ipari élete sokkal idegesebb lett, mint volt a hajdani agrárélet a maga egyszerüségében. Ezen ipari tömegeknél csak egy halálos ütésre van szükség az idegközpontra, hogy végleg megbénuljon. 2. A kommunizmusnak csak részleges győzelme is óriási eredményt jelenthet ellenfeleinkre nézve: a jelenlegi civilizáció megsemmisitésénél amint látjuk, már nincsen szükség egy napóleoni győzelemre. A jelenlegi világrend, földalatti szünetnélküli munka által könnyen felboritható. Egy erős szervezet alávetheti magát egy operativ beavatkozásnak, de nem birhat el egy adag halálos mérget, melynek hordozója egy virulens mikroba: csak az elhalás lesz hosszabb idejü, de annál biztosabb.

Nógrád és Hont közigazgatásilag egyelőre egyesitett vármegyék alispánja. 11960/1926 szám.

Hirdetmény

Hadiárvák és sulyos foku hadirokkantak gyermekeinek iskolai oktatás alatt való intézeti elhelyezése és különböző iparágakban kiképeztetése.

A m. kir. Népjóléti és Munkaügyi miniszterium az 1626/27 iskolai évre hadiárvák és sulyosfoku hadirokkantak gyermekeinek részint a ministerium felügyelete alá tartozó állami intézetekben, részint egyesületek, felekezetek, magánosok stb. által fenntartott intézetekben a ministerium rendelkezésére és az illető fenntartókkal egyetértésben betöltésre kerülő férő helyekre pályázatot hirdet. A pályázati részletes feltételek és egyéb tudnivalók városukban Nékám István jegyzőnél, járásokban, községekben a járási főszolgabirói hivatalokban és a községi elöljáróknál tudhatók meg.

A pályázati kérvények benyujtásának határideje 1926 évi julius hó 1-e, helye pedig a m. kir. Népjóléti és munkaügyi miniszterium. Budapest IV. Eskütér 1.)

Balassagyarmat, 1926 junius 11.

Baross
alispán.

Gyüjtse az

Altesse

cigarettapapir boritékait!

A következő kiosztás
november 15.-én.

Michelin Pneu

gyári lerakat
motor és kerékpár
autófelszerelések legversenyképesebben
Nagy József, Budapest,
VI. Andrássy-ut 35.
Telefon: 21—97.

Tégla és **tetőcserép**

a legolcsóbb napiáron, tetszés szerinti mennyiségben kapható.

Osztrovics féle tégla és tetőcserépgyar bérlete.
Salgótarján.

EGY MEGOLDOTT PROBLÉMA

TÁPLÁS KEVÉS ALKOHOLTAL

UDIT, DE NEM BODITT

NEKTÁR GYÓGYTÁPSÖR

ORVOSOK AJÁNLJÁK!

Nagyrabecsült Hölgyeim és Uraim

további

ÁRZUHANÁS

csak az udvarban, cim Olcsó Mararadékvásár

Budapest, Király ucca 32.

Alapitva 1895 év.

Schifon, voile, divatgrenadin, szines crepp, sima delén, nyers mollinó métere 8.900 kor. U.m. testő, vagy karton 12.000 kor., delen, vagy mosott vászon 11.000 kor., angin, vagy kanavász 3.000 kor., oxford, vagy zephir 15.800 kor., selyemfényü cloth 22.000 kor., sima liberty 18.800 kor., női schottis, vagy pepita szövet 25.000 kor., duplaszéles női szövet minden szinben 29.000 kor., sötétszürke öltönyanyag 50.000 kor., 140 cm. férfiszövet 66.000 kor., duplaszéles gyapjuvoile női szövet 49.000 kor., duplaszéles gyapju scheviott szövet 69.000 kor., crepp maroquin 6.900 kor., eponge 19.000 kor., crepe de chine 69.000 kor. szalmazsák 56000 kor., virágos vattapaplan 184 000 kor., egy garnitura 2 ágy egy asztalteritő összesen 250.000 kor., pohártörlő, vagy delénkendő 9.800 kor., törülköző 11.800 kor., 2 m. hosszu fehéritett lepedő, vagy fehér étkezőabrosz darabja 59.000 kor., kész paplanlepedő 98.000 kor., zsebkendő 3.500 kor., himzett női ing, vagy nadrág 8.900 kor., duplagalléros szines férfiing darabja 59.000 kor., rövid alsónadrág 23.000 futószőnyeg 28.000 kor., további női, vagy férfi gyapjuszövetmaradékok minden elfogadható árban,

Postai rendeléseket lelkiismeretesen teljesitünk.

Értesitem

Salgótarján és vidéke n. é. közönségét, hogy

Kárpitos és fényező

műhelyemet f. év junius 1-től jelenlegi Fő-ucca 305. (Hohhauser féle ház) alól, Uj telep 5 sz. (Zagyvai rakodóval szemben) saját házamba helyezem át.

Készitek mindennemü kárpitos és fényezőmunkát, ugy mint diványokat és szelonokat, ágymatracokat, ágybetéteket, ablakfüggönyöket, butorok, székek, fotelek kárpitozását, mindenfajta bőr munkát, teljes uriszoba berendezéseket, hintó, hajtókocsi és egyéb fényező munkákat, valamint mindenféle javitásokat és átalakitásokat. Kivánságra házhoz is megyek.

kiváló tisztelettel:
Gyetvai Géza
kárpitos és diszitő.

Hirdessünk:

A MUNKA

Politikai hetilapban!

Nyomatott „A Munka" könyvnyomdában Salgótarján. — Tulajd: Végh Kálmán.